

REUS

CRÒNICA FOTOGRÀFICA
1900-1977

Francesc Olesti Prats

REUS

CRÒNICA FOTOGRÀFICA
1900-1977

 efadós®

REUS

CRÒNICA FOTOGRÀFICA
1900-1977

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: març del 2025

© dels peus de fotografia: Francesc Olesti Prats

© del pròleg: Jaume Massó Carballido

© de la introducció: Jordi Sardà Ferran

© de l'autoria de les fotografies: diversos autors

© de l'edició: Editorial Efadós

© de la col·lecció: Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial les Torreneres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

Idea original i disseny:

Editorial Efadós

Assessorament lingüístic:

M. Neus Doncel Saumell

Fotografia de la portada:

Thomas (Ed.)

Fotografia de la portadella:

Autoria desconeguda

Referències fotogràfiques:

Totes les fotografies del llibre pertanyen al fons particular de ©Francesc Olesti Prats. L'autor fotogràfic es detalla en el peu de cada imatge. En algunes fotografies s'afegeix el registre «autoria desconeguda», ja que l'autoria queda confosa o es desconeix.

ISBN 978-84-19736-99-4

DL B-1576-2025

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) - www.cedro.org

Índex

Pàg. 6

PRÒLEG

Imatges, documents i paraules

Jaume Massó Carballido

Pàg. 8

INTRODUCCIÓ

Col·leccionar

Jordi Sardà Ferran

Pàg. 183

ÍNDEX ALFABÈTIC

Pròleg

IMATGES, DOCUMENTS I PARAULES

Jaume Massó Carballido, arqueòleg i historiador

Segur que coneixeu aquell proverbi d'origen oriental que afirma que «una imatge val més que mil paraules». Continuo mantenint el que vaig dir en el pròleg del primer volum de la sèrie *Reus desaparegut* (2018): la documentació fotogràfica esdevé imprescindible per documentar fefaentment el passat recent, però també considero imprescindible que la imatge vagi sempre acompanyada de paraules que documentin millor allò que captà la càmera: la data o l'època, la situació, el context, la procedència, etc. Aquest segon volum recull qua-

si 170 fotografies captades entre els anys 1900 i 1977, ben acompanyades de textos que resumeixen les referències concretes que l'amic Francesc Olesti ha pogut trobar o recuperar en la seva meritòria tasca de documentalista.

A la bibliografia que vaig citar en el pròleg del primer volum s'han anat incorporant noves i diverses publicacions, com el catàleg de l'exposició *El Trípod. Del pictorialisme a l'evolució personal* (2022), que conté una destacada i significativa selecció d'imatges captades a la primera meitat del segle xx –pels fotògrafs Eduard Borràs, Manuel Cuadrada i Josep Prunera– a la ciutat i, sobretot, en diversos indrets de les comarques meridionals. També cal esmentar la més recent edició dels onze petits

MIRA L'OCELLEEEET!!!

El minuterero feia les fotografies al carrer i les revelava en blanc i negre dins la capsula on també hi havia la càmera. La pràctica triomfà a mitjan segle xx i va defallir als anys setanta en aparèixer la fotografia en color. A la fotografia, Emilia Fuentes amb un decorat a la plaça del Condesito el 1947.

volums de la sèrie *Fets urbans. Guia d'arquitectura de Reus* (2023), que contenen uns textos molt compendiosos sobre múltiples espais, indrets i edificis de la nostra ciutat. Però també cal tenir molt en compte les múltiples referències documentals que l'enyorat Ramon Amigó recollí en els seus dos llibres sobre l'onomàstica reusenca: *Els topònims de la ciutat i el terme de Reus* (1957) i *Materials per a l'estudi dels noms de lloc i de persona, i renoms, del terme de Reus* (1988). I, és clar, igualment recomano que hom repassi els milers i milers d'imatges de les fototeques i cinemateques del Centre de la Imatge Mas Iglesias i de l'Arxiu Municipal de Reus.

Introducció

COL·LECCIONAR

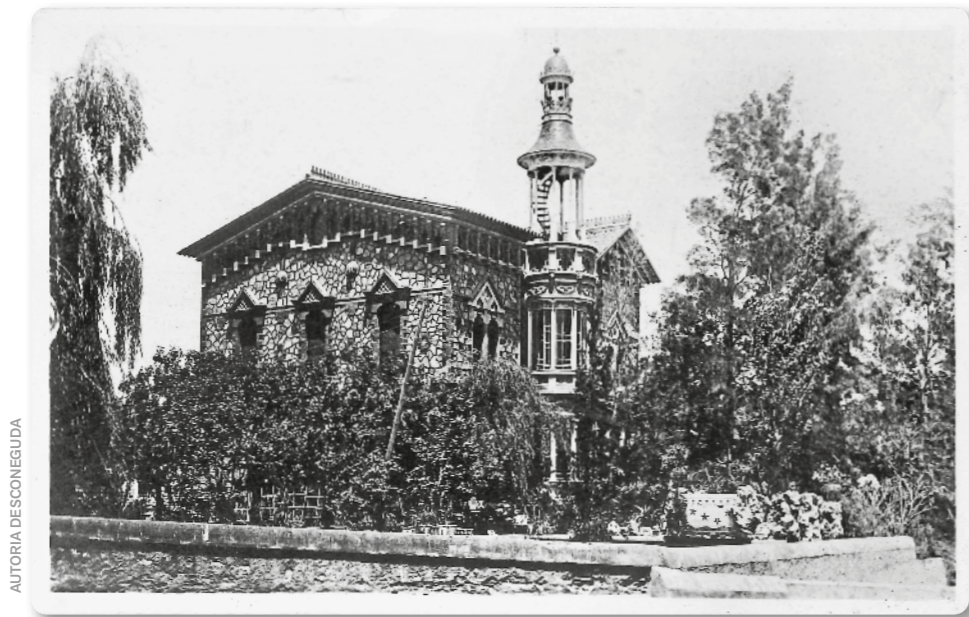
Jordi Sardà Ferran, doctor en Arquitectura

Segurament per a qui coneix el relat de John Fowles del 1962 *The collector*, que William Wyler va convertir el 1965 en un film de culte, col·leccionar és una obsessió malaltissa. Però Charles Baudelaire havia escrit ja el 1869 a *Du vin et du haschisch*: *Voici un homme chargé de ramasser les débris d'une journée de la capitale. Tout ce que la grande cité a rejeté, tout ce qu'elle a perdu, tout ce qu'elle a dédaigné, tout ce qu'elle a brisé, il le catalogue, il collectionne. Il compulse les archives de la débauche, le capharnaüm des rebuts. Il fait un triage, un choix in-*

*telligent ; il ramasse, comme un avare un trésor, ordures qui, remâchées par la divinité de l'Industrie, deviendront des objets d'utilité ou de jouissance.*¹ Baudelaire tenia raó: el col·leccionista converteix les deixalles en tresor i en qualsevol societat avançada és la baula imprescindible per eixamplar el coneixement de tots. Això ho ha fet d'una manera continuada Francesc Olesti recollint, seleccionant, protegint qualsevol objecte, notícia, dada... que tingui a veure amb la memòria històrica, la Guerra Civil i, sobretot, les imatges de la seva ciutat.

En efecte, des que Joseph Nicéphore Niepce, a partir del 1826, aconseguí fixar les imatges que, revelades, es conservaran aturades en el temps i, sobretot, des que

AUTORIA DESCONEGUDA

L'ESPERANTO A REUS

L'esperanto és una llengua artificial internacional creada a finals del segle XIX com a resultat de la unió de diverses llengües. A la pàgina anterior, trobada a l'ermita de la Mare de Déu de Misericòrdia del VII Congrés Esperantista Català a Reus el 1916. Per a l'ocasió, es van editar unes vinyetes.

EL MOLÍ DE MONTSENY

Les famílies benestants solien tenir masos als afores de Reus. En aquesta pàgina, el mas del Molí de Montseny l'any 1923, propietat de Rosa Montseny Socias. D'estil modernista, fou construït per l'arquitecte Pere Caselles entre el 1899 i el 1900. Era a la carretera de Castellvell del Camp.

Nadar (Gaspard-Félix Tournachon), enlairat en globus sobre París, va assolir mirar i fotografiar la ciutat a vista d'ocell, des del cel, les imatges de la ciutat han congelat la vida urbana i han portat el passat al present. Francesc Olesti, obsessiu i rigorós col·leccionista, ha fet una feina ingent. Ha aplegat 200.000 imatges de ciutats i territoris –fotografies en paper, plaques de vidre, postals, cartells...–, que, generós, ens regala en aquesta publicació. Així, el seu tresor amagat esdevé document públic i ell, cronista urbà reconegut.

Aquest REUS. CRÒNICA FOTOGRÀFICA 1900-1977 és continuació de *Reus desaparegut*, del mateix autor, editat el 2018. Són publicacions germanes però no bessones. Olesti reconeix des del títol la voluntat de fer una crònica urbana i mira el passat des del present sense cap nostàl-

gia. Aquesta és la millor manera de fonamentar el futur, ens diu. *Reus desaparegut* mostrava el centre des de la perifèria i la darrera imatge era la del camp d'aviació. Aquesta crònica fotogràfica ho fa de nord a sud i amb moltes imatges aèries que suposen una mirada geogràfica més complexa en contraposició amb les nombroses imatges de lleure i de treball que la publicació recull. És hereva d'*Història gràfica del Reus contemporani* (vol. I, 1803-1939, i vol. II, 1939-1979), publicada el 1986-87 per Pere Anguera, Albert Arnavat i Xavier Amorós.

«No totes les imatges valen més que mil paraules» és la cita de Susan Sontag a *On Photography*, del 1977, que encapçala la meua tesi doctoral «Només imatges. La targeta postal vehicle de coneixement urbà», llegida el 2012. En publicar la tesi en castellà, deu anys després,

VISTA AÈRIA DE REUS

A la imatge, de mitjan anys cinquanta, es veu l'estació del Nord a la part superior esquerra, les Bodegas Amigó al seu costat, les Bodegas Salvat sota l'actual avinguda de Sant Jordi. Al centre, el Mercat Central i al costat, el Col·legi José Antonio, actual Prat de la Riba; també l'antic hospital de Sant Joan i la sedera Pich Aguilera. A baix, a la dreta, les Germanetes dels Pobres i uns passejos sense edificar. A baix, al centre, el mas de Camplà o mas Vilella, obra de l'arquitecte Pere Caselles, que fou la primera Escola Montsant, creada el 1967 per la mestra Cori Bach juntament amb altres pares.

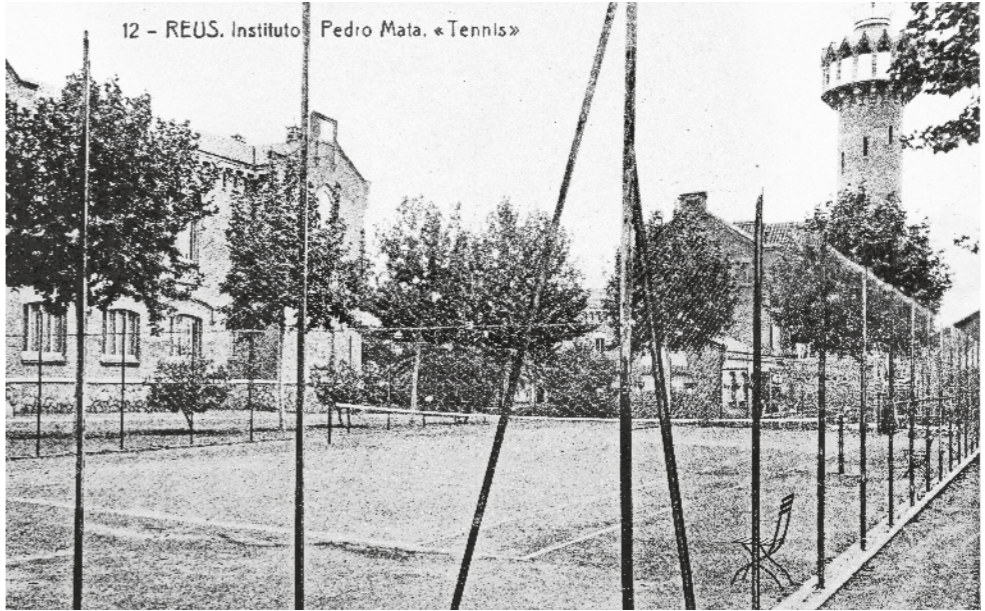
vaig decidir canviar la cita inicial per una de la mateixa autora i publicació, però més complexa, que, de fet, complementa la primera: «Una fotografía es apenas un fragmento, y con el paso del tiempo se sueltan las amar- ras. Boga a la deriva en un pretérito tenue y abstracto, apta para todo género de interpretación». Segurament, només la voluntat del col·leccionista generós que ha seleccionat del seu arxiu infinit prou imatges per construir una crònica urbana ens permetrà interpretar un passat que, sense deixar de ser tènue i abstracte, esdevindrà ara més eloqüent i lluminós.

La lectura de REUS. CRÒNICA FOTOGRÀFICA 1900-1977 confirma que la meravellosa obsessió de Francesc Olesti per col·leccionar imatges de la seva ciutat ha esdevingut la base d'una publicació sorprenent. Pàgina a pàgina ens permet descobrir el passat de Reus i, amb enyorrança, però no pas amb nostàlgia, ens porta a imaginar un futur esplendorós per a la ciutat. Gràcies, Francesc.

1 «Heus aquí un home encarregat de recollir les restes d'un dia a la capital. Cataloga i recull tot el que la ciutat ha rebutjat, perdut, menyspreat i trencat. Recopila els arxius de la disbauxa, el caos de deixalles. Fa una selecció, una elecció intel·ligent; recull, com un avar un tresor, escombraries que, tornades a mastegar per la divinitat de la Indústria, es convertiran en objectes d'utilitat o de gaudi.»

INSTITUTO PEDRO MATA — 9. Interior de un Pabellon

L'ESPORT A L'INSTITUT PERE MATA

L'Institut Pere Mata apostà i aposta per l'esport com a teràpia i eina integradora per als seus usuaris. En aquesta pàgina, la pista de tenis entre el 1916 i el 1924. A l'esquerra, el Pavelló de Serveis Generals, ubicat al centre de l'institut. En destaca la torre, que originàriament emmagatzemava aigua. Antigament,

allí hi havia la cuina i una farmàcia, a part dels serveis d'administració. Actualment solament hi ha aquests últims. El doctor Emili Briansó, que en fou el primer director, hi tingué un habitatge al primer i al segon pis. A la pàgina del costat, un dels pavellons l'any 1907.

E. PUIG